ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 188**

23 Ιανουαρίου 2015

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 8602/Δ2

Πρόγραμμα Σπουδών για τα ειδικά μαθήματα Ελεύθερο Σχέδιο και το Γραμμικό Σχέδιο.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 42 παρ. 2 περ. α και του άρθρου 2 παρ. 5 του Ν. 4186/2013 (Α΄ 193) Ν. 4186/2013 (Α΄ 193) όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 57 του Ν. 4310/2014 (Α΄ 258).
2. Τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 3 περ. α υποπ. ββ του Ν. 3966/2011 (Α΄ 118) «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις».
3. Το Π.Δ. 89/2014 (Α΄ 134) «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών».
4. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 (Α΄ 98).
5. Την με αριθμ. 3/14-01-2015 πράξη του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
6. Το γεγονός ότι από την απόφαση αυτή δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Άρθρο μόνον

Καθορίζουμε το Πρόγραμμα Σπουδών για τα ειδικά μαθήματα Ελεύθερο Σχέδιο και το Γραμμικό Σχέδιο ως εξής:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΡΑΜΜΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών βασίζεται στις σύγχρονες παιδαγωγικές θεωρίες, θέτει στην υπηρεσία του μαθήματος καινοτόμα διδακτικά εργαλεία και εισάγει μια καινούργια μέθοδο διδασκαλίας και εκμάθησης για το Γραμμικό Σχέδιο.

Σύμφωνα με τη μέχρι τώρα παιδαγωγική αντιμετώπιση, οι μαθητές εκπαιδεύονταν στη σχεδιαστική γλώσσα αγνοώντας τα νοήματα των οποίων αυτή είναι φορέας, εστιάζοντας στη μεταγλώσσα του σχεδίου (δηλ. στην «ορθογραφία», στη «γραμματική» και στο «συντακτικό» της) και προχωρώντας γραμμικά, από τα απλά στα σύνθετα και από τα εύκολα στα δύσκολα.

Το νέο Π.Σ. προκρίνει το αντίστοιχο μιας επικοινωνιακής προσέγγισης όπου οι μαθητές μαθαίνουν τη γλώσσα διαχειριζόμενοι πλήρη νοήματα ευθύς εξ αρχής. Μεθοδικά, μέσα από την αρχική έκθεσή τους σε ένα «ολικό ερέθισμα» ανακαλύπτουν τη λειτουργία του σχεδίου, αποκωδικοποιούν τους κανόνες και τις συμβάσεις του και οικειοποιούνται τους μηχανισμούς του. Στην πραγματικότητα μαθαίνουν δια του πράττειν (learning by doing).

Σε αυτό το πρώτο μέρος του μαθήματος ο «χώρος» τίθεται ως κεντρικό αντικείμενο του σχεδίου. Η κατανόηση του «χώρου» ως εικόνας που αντικατοπτρίζει τον τρόπο που σχετίζονται οι άνθρωποι μεταξύ τους, το σύνολο των σχέσεων τους, τη δομή και την οργάνωση της ανθρώπινης κοινωνίας (κοινωνικός χώρος), τον τρόπο ζωής και συμπεριφοράς, τις συνήθειες, τα ήθη, τις αξίες (πολιτισμικός χώρος) παρέχει το «πλαίσιο του νοήματος». Στη συνέχεια, η σχεδιαστική δραστηριότητα με αντικείμενο το χώρο ενεργοποιείται από σκόπιμα ερεθίσματα όπως η φωτογραφία, ο κινηματογράφος, ο γραπτός λόγος ή η εικαστική δημιουργία.

Εμπεδώνοντας τη γνώση όχι εν κενώ, αλλά μέσα σε ένα πλαίσιο νοήματος, οι μαθητές αναπτύσσουν κριτική ικανότητα, διευρύνουν το πολιτισμικό τους κεφάλαιο αντλώντας από ποικίλα ερεθίσματα που παρέχει το μάθημα και αντιλαμβάνονται μια πληρέστερη εικόνα της πραγματικότητας υπερβαίνοντας την αποσπασματική αντίληψή της.

Στο δεύτερο μέρος του μαθήματος οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να εμβαθύνουν τις γνώσεις και να εμπεδώσουν τις δεξιότητες τους στο γραμμικό σχέδιο με περισσότερα θεωρητικά στοιχεία, καθώς και να ασκηθούν πιο συγκροτημένα ολοκληρώνοντας ένα εύρος σχεδιαστικών θεμάτων.

Το Π.Σ. στοχεύει στη βαθύτερη κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου και γι' αυτό προβλέπει ώστε η βιωματική προσέγγιση του μαθήματος να ισορροπεί με την αναλυτική. Επίσης διασφαλίζει τον διεπιστημονικό και διαθεματικό χαρακτήρα του μαθήματος μέσα από συνθετικές δραστηριότητες, νοηματοδοτώντας έτσι τη μάθηση. Τέλος, επιδιώκει το άνοιγμα της εκπαιδευτικής διαδικασίας προς το περιβάλλον του σχολείου και την κοινότητα, είτε αντλώντας από εκεί θεματολογία, είτε οργανώνοντας εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδηλώσεις.

1η. Θεματική ενότητα: Ανάγνωση και κατανόηση του χώρου ως πολιτιστικού και πολιτισμικού φαινομένου - η βιωματική προσέγγιση (2Χ4 ώρες)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	**ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**	**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
Οι μαθητές: • *να οξύνουν την παρατηρητικότητά τους προς*	• *Ο Χώρος:* *ο κοινωνικός χώρος,*	*Στο σχολείο:* • *Προγραμματισμός εκπαιδευτικής περιήγησης*

στοιχεία του χώρου που είναι αθέατα[1] για τον κοινό θεατή • *να διακρίνουν διαφορετικές λειτουργίες του χώρου και να τις καταγράφουν σε λειτουργικό πρόγραμμα* • *να συνδέουν και να εντάσσουν χαρακτηριστικά στοιχεία του χώρου σε ένα νοηματικό πλαίσιο[2] (π.χ. ερμηνευτικό)* • *να αντιλαμβάνονται και να οικειοποιούνται την αντιστοίχιση του πραγματικού χώρου με τις ποικίλες απεικονίσεις του σε σχέδια* • *να αναπαριστούν με συνδυασμό εκφραστικών μέσων της επιλογής τους (σκίτσα, πρόχειρα σχέδια, φωτογραφίες και κολλάζ, μακέτες και κείμενα) αποσπάσματα ή σύνολα χώρων, χωρικές σχέσεις, ιδέες* • *να ερμηνεύουν τις πληροφορίες των σχεδίων που διαβάζουν* • *να εξηγούν τη σχεδιαστική τους πράξη με τρόπο που δηλώνει ότι αργότερα θα σχεδιάζουν ενσυνείδητα και όχι μηχανιστικά* • *να αναστοχάζονται (σε σχηματισμό μικρής ομάδας) πάνω στη διαδικασία της παρατήρησης και της επιλογής “χώρου με ενδιαφέρον” για τους ίδιους*	*ο πολιτισμικός χώρος.* • *Ο δομημένος χώρος: θετικός και αρνητικός χώρος. Σχεδιασμένος και φυσικός/τυχαίος χώρος* • *Ο άξιος για παρατήρηση χώρος.* • *Ο χώρος ως στοιχείο της συλλογικής ταυτότητας, και ως αποτύπωση της συλλογικής μνήμης* • *Γραμμικό Σχέδιο και Χώρος - εισαγωγή* • *Λειτουργίες στο χώρο* • *Λειτουργικό πρόγραμμα* • *Εργασία στο πεδίο: η παρατήρηση η καταγραφή και αποτύπωση του χώρου* • *Τα μέσα καταγραφής: σκίτσο, φωτογραφία, κείμενο (σημειώσεις) και ο συνδυασμός τους* • *Η αναπαράσταση του χώρου με σκίτσα, φωτογραφίες, κολλάζ και πρόχειρα σχέδια, μακέτες και κείμενα* • *Αντιπαραβολή λεκτικής και σχεδιαστικής γλώσσας.*	*και διδακτικού υλικού* • *Εισαγωγική παρουσίαση του μαθήματος από το διδάσκοντα* • *Εισήγηση από το διδάσκοντα των βασικών θεμάτων της ενότητας και συζήτηση στην τάξη* • *Προβολή ταινίας* *Έξοδος:* • *πρώτη εκπαιδευτική περιήγηση τοπικά (δίωρης το πολύ διάρκειας) ή εκπαιδευτική εκδρομή σε ευρύτερη περιοχή* *Πίσω στο σχολείο:* • *Επεξεργασία των δεδομένων της επίσκεψης και ανατροφοδότηση* • *Αναπαράσταση του χώρου με εκφραστικά μέσα της επιλογής των μαθητών (με έμφαση στην αυτενέργεια και την ευρηματικότητα των μαθητών και όχι στην ορθή και τυπική χρήση τους)* • *Παρουσίαση των «σχεδίων» των μαθητών σε ομάδες των 4-6 με έμφαση στον αναστοχασμό.* • *Αυτοαξιολόγηση*

2η. Θεματική ενότητα: Ανάγνωση και κατανόηση του χώρου ως πολιτιστικού και πολιτισμικού φαινομένου - η αναλυτική προσέγγιση (2Χ4 ώρες)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	**ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**	**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
Οι μαθητές: • *να εξελίσσουν την ικανότητα να μεταφέρουν σε σχεδιαστική γλώσσα “χώρο” και “χωρικές ποιότητες"* • *να οξύνουν την*	• *η παρατήρηση - αναγνωρίζοντας το χώρο: στην τέχνη της φωτογραφίας,*	• *Εισαγωγική παρουσίαση από το διδάσκοντα και συζήτηση στην τάξη* • *Προβολή βίντεο: παράδειγμα μετασχηματισμού* • *Παρουσίαση από το διδάσκοντα για*

[1] Στοιχεία κοινωνικά, πολιτιστικά, οικονομικά, πολιτικά, πχ προστιθέμενη αξία στην ποιότητα ζωής, την κοινωνική θέση, την αξία της ιδιοκτησίας του πολίτη μιας περιοχής από ένα αξιόλογα δομημένο ελεύθερο δημόσιο χώρο, κλπ.

[2] Να ερμηνεύουν: π.χ. τη σχέση του δομημένου χώρου με την ιστορική μνήμη, την κυρίαρχη αισθητική, την εθνική ταυτότητα. Επίσης να αναπτύσσουν με επιχειρήματα επιπτώσεις από την κακή διαχείριση του κτισμένου χώρου, κλπ.

παρατηρητικότητά τους προς στοιχεία του χώρου που είναι αθέατα για τον κοινό θεατή • *να αναφέρουν και να αναπτύσσουν σχέσεις μεταξύ απεικόνισης χώρου σε σχεδιαστική γλώσσα και άλλων μορφών τέχνης* • *να ενεργοποιούν τη φαντασία τους για να συμπληρώνουν τα κενά της αντίληψης χώρου από αποσπασματικά ερεθίσματα* • *να εξοικειώνονται με τη χρήση διαφορετικών μορφών σχεδιαστικής γλώσσας* • *να αποδίδουν με αυξανόμενη ακρίβεια τα ουσιαστικά χαρακτηριστικά χώρου σε σχεδιαστική γλώσσα* • *να αρθρώνουν σε λόγο τις ενορατικές λειτουργίες (π.χ. έμπνευσης, φαντασίας κλπ) που χρησιμοποιούν κατά τη δημιουργική διαδικασία (να περιγράφουν και να επικοινωνούν)* • *να αναπτύσσουν θετική και διερευνητική στάση απέναντι στη γνώση* • *να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες μέσα από την εποικοδομητική συνεργασία σε ομάδα* • *να αναστοχάζονται (σε σχηματισμό μικρής ομάδας 4-6) πάνω στη διαδικασία της επιλογής και χρήσης των μέσων αναπαράστασης χώρου* • *να αυτοαξιολογούνται (ως συνέπεια του προηγούμενου)*	*στην τέχνη του κινηματογράφου,* *στη ζωγραφική* • *αναγνώριση χαρακτηριστικών υλικότητας στο χώρο (υλικά, χρώμα, υφή, βάρος, σκληρότητα αντοχή, θερμοκρασία, οσμή, ακουστική, φως)* • *αναγνώριση χαρακτηριστικών μη-υλικότητας στο χώρο (ατμόσφαιρα, πνεύμα, χαρακτήρας, μνήμη, πληροφορία)* • *το συμπλήρωμα της φαντασίας -οπτικοποιώντας το χώρο:* *στο γραπτό λόγο (πεζό ή ποιητικό),* *στην ανεικονική ζωγραφική* • *Η αναπαράσταση του χώρου σε σχεδιαστική γλώσσα:* *σκίτσα, κολλάζ και πρόχειρα σχέδια, μακέτες* • *η αναγκαιότητα των κανόνων και των συμβάσεων στο σχέδιο – κοινότητα κωδίκων* • *κατόψεις, όψεις, τομές*	*εξοικείωση και αξιοποίηση της σχετικής βιβλιογραφίας από τη σχολική βιβλιοθήκη* • *Επισκόπηση εξω-σχεδιαστικών ερεθισμάτων – οι μαθητές επιλέγουν φωτογραφία, ζωγραφικό έργο, κινηματογραφική ταινία, κείμενο γραπτού λόγου* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 2 ώρες* • *Επεξεργασία των επιλεγμένων ερεθισμάτων και ανατροφοδότηση* • *Αναπαράσταση του χώρου με εκφραστικά μέσα της επιλογής των μαθητών (με έμφαση στην αυτενέργεια και την ευρηματικότητα των μαθητών και όχι στην ορθή και τυπική χρήση τους)* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 2+1 ώρες* • *Παρουσίαση των «σχεδίων» από τους μαθητές σε ομάδες των 4-6 με έμφαση στον αναστοχασμό.* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 1 ώρα* • *Έκθεση του συνόλου των εργασιών και παρουσιάσεις - συζήτηση* • *Αυτοαξιολόγηση* • *Ανατροφοδότηση από τον διδάσκοντα* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 2 ώρες*

3η. Θεματική ενότητα: Το σχέδιο ως κώδικας γλώσσας, επικοινωνίας και δημιουργικής σκέψης (3Χ4 ώρες)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	**ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**	**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
Οι μαθητές: • *να αναπτύσσουν παρατηρητικότητα και στοιχειώδη κριτική στάση απέναντι σε σχέδια που τους δίνονται αναγνωρίζοντας και*	*Παραδείγματα:* • *αρχιτεκτονικός σχεδιασμός – κτίρια* • *βιομηχανικός σχεδιασμός – χρηστικά αντικείμενα* • *η ιστορία της σχεδίασης*	• *Παρουσίαση από το διδάσκοντα, σε προβολή, συνόλου από σημαντικά αρχιτεκτονικά έργα και άλλα αντικείμενα σχεδιασμού, με φωτογραφίες, μικρο-βίντεο και έμφαση σε πλήρη σχέδια διαφόρων κατηγοριών και σχεδ. κλιμάκων, από όλο το ιστορικό εύρος, με έμφαση στο έργο*

συσχετίζοντας επί μέρους στοιχεία • *να καθίστανται βαθμιαία ικανοί να αποκωδικοποιούν πληροφορίες σε σχέδια που τους δίνονται* • *επαγωγικά και εμπειρικά να σχηματοποιούν γενικούς κανόνες και συμβάσεις της σχεδίασης τους οποίους θα εφαρμόζουν σχεδιάζοντας* • *να διαμορφώνουν κριτήρια για τις επιλογές της θεματολογίας που θα προβούν* • *προοδευτικά να καθίστανται ικανοί να ενσωματώνουν με ακρίβεια και ευθυκρισία πληροφορίες στα σχέδια που εκείνοι σχεδιάζουν* • *να αναπτύσσουν θετική και διερευνητική στάση απέναντι στο θέμα τους* • *να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες μέσα από την εποικοδομητική συνεργασία σε ομάδα* • *να αναστοχάζονται (σε σχηματισμό μικρής ομάδας 4-6) πάνω στη διαδικασία της επιλογής και χρήσης των μέσων αναπαράστασης χώρου* • *να αυτοαξιολογούνται (ως συνέπεια του προηγούμενου)*	• *σχεδιαστική γλώσσα: γραμμικό σχέδιο* • *η φυσική επαφή με "κανονικά" σχέδια* • *εμπειρική αποκωδικοποίηση της σχεδιαστικής γλώσσας: οι συμβάσεις και οι κανόνες που ανιχνεύουν και εφαρμόζουν οι μαθητές στο σχεδιαστήριο, τα εργαλεία που χρησιμοποιούν* • *σχεδιάζουν στην πράξη*	*σύγχρονων και αναγνωρισμένων δημιουργών του ελληνικού και παγκόσμιου χώρου* • *Διανομή στους μαθητές έντυπου υλικού περιπτώσεων έργων (σχεδίων, φωτογραφιών) για να επιλέξουν σχεδιαστικό θέμα* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 2 ώρες* • *Οι μαθητές συζητούν μέσα στην ομάδα σχετικά με την επιλογή τους* • *Μελετούν ατομικά το θέμα τους, διαβάζουν και αποκωδικοποιούν τα επιλεγμένα σχέδια* • *Αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο σχετικά με το θέμα τους και συζητούν την αξιοποίηση και ένταξή τους στο σχέδιο* • *Τοποθετούν το θέμα τους σε ένα ευρύτερο πλαίσιο (ιστορικό, αισθητικό, φιλοσοφικό, οικονομικό, ανθρωπολογικό, κλπ.)* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 2 ώρες* • *Σε συνεννόηση με το διδάσκοντα επιλέγουν απόσπασμα από την επώνυμη μελέτη της επιλογής τους και το αναπαράγουν σχεδιάζοντας στο σχεδιαστήριο με γραμμικό σχέδιο, με όρους που θα έχουν συμφωνήσει με το διδάσκοντα (π.χ. κλίμακα, έκταση, μέσα κλπ.)* • *Κατά τη διαδικασία της σχεδίασης αλληλεπιδρούν με τους συμμαθητές ανταλλάσσοντας απόψεις σε ζητήματα που τους απασχολούν, εμπειρία, πληροφορίες κλπ.* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 4 ώρες* *Η διαδικασία επαναλαμβάνεται για το ίδιο ή επόμενο θέμα* *ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 4 ώρες*

4η. Θεματική ενότητα: Βασικές έννοιες παραστατικής γεωμετρίας: ορθές προβολές (1Χ4 ώρες)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	**ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**	**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
Οι μαθητές • *να γνωρίζουν τρόπους και μεθόδους παράστασης απλών γεωμετρικών στοιχείων (π.χ. σημείων, ευθειών, σχημάτων) χρησιμοποιώντας γνώσεις της παραστατικής Γεωμετρίας.*	• *Γενικά περί προβολών, στοιχεία παραστατικής Γεωμετρίας (προβολή, κατάκλιση), παράσταση σε ένα, σε δύο και σε περισσότερα επίπεδα*	• *Να δοθούν στους μαθητές προς αντιστοίχηση σκαριφήματα και ορθές προβολές - εργασία σε ομάδες* • *Οι μαθητές να ολοκληρώσουν ημιτελείς προβολές δοθέντος αντικειμένου (σε*

• να αντιστοιχίσουν τις τρεις διαστάσεις ενός στερεού στις δύο διαστάσεις ενός επιπέδου. • να αναγνωρίζουν τη μορφή και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα γεωμετρικών στερεών από σχέδιά τους. • να σχεδιάσουν απλές όψεις γεωμετρικών στερεών, ως προς ένα και δύο επίπεδα προβολής.	προβολής • Προβολή, επίπεδο και ευθεία προβολής • Ορθή προβολή, τρόπος σχεδίασης ορθής προβολής • Σύστημα ορθών προβολών	μακέτα ή σκαρίφημα) • Να δοθεί σκαρίφημα στερεού σώματος και οι μαθητές να σχεδιάσουν τις ορθές προβολές σε οριζόντιο και κατακόρυφα επίπεδα

5η. Θεματική ενότητα: Αρχιτεκτονικό Σχέδιο: Κάτοψη - Όψη – Τομή (12Χ4 ώρες)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	***ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ***	***ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ***
Οι μαθητές • να κατανοούν και να επεξηγούν το ρόλο και τη σημασία της αρχιτεκτονικής μελέτης. • Να είναι σε θέση να αναφέρουν τα διάφορα σχέδια που απαρτίζουν μία αρχιτεκτονική μελέτη και τις αντίστοιχες κλίμακες .	• Τι είναι αρχιτεκτονική μελέτη • Σχέδια που απαρτίζουν μια αρχιτεκτονική μελέτη • Σύντομη εισαγωγή στις δισδιάστατες απεικονίσεις ΚΑΤΟΨΕΙΣ – ΟΨΕΙΣ – ΤΟΜΕΣ (ανακεφαλαιώνοντας τις προηγούμενες νύξεις στο πρώτο μέρος του ΠΣ	• Ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει ολοκληρωμένη σειρά σχεδίων αρχιτεκτονικής μελέτης και εξηγεί τις διαφορές μεταξύ τους • Ο εκπαιδευτικός επεξηγεί, με τη βοήθεια εποπτικών μέσων (σχεδίων, διαφανειών, φωτογραφιών, μακετών, προγραμμάτων του Η/Υ και βιντεοταινιών) τη σημασία των κατασκευαστικών λεπτομερειών ως μέρους της ολοκληρωμένης αρχιτεκτονικής μελέτης. • Αναφορά σε μια σημαντική αρχιτεκτονική μελέτη που παρουσιάσθηκε στο α μέρος (και της οποίας κάποια σχέδια αντέγραψαν σε εκείνη την αναγνωριστική φάση οι μαθητές). • Οι μαθητές εργαζόμενοι ομαδοσυνεργατικά επιλέγουν την κατάλληλη κατά περίπτωση κλίμακα που πρέπει να χρησιμοποιηθεί για την δημιουργία επιμέρους σχεδίων μιας αρχιτεκτονικής μελέτης. Παρουσιάζουν με επιχειρήματα την επιλογή τους στην τάξη.
• Οι μαθητές να χαρακτηρίζουν σε διάφορα σχέδια τη λειτουργικότητα των χώρων. • Να σχεδιάζουν κάτοψη χρησιμοποιώντας κάνναβο • Να σχεδιάζουν κάτοψη ακολουθώντας οργανωμένο τρόπο και τηρώντας παράλληλα τις καθιερωμένες συμβάσεις. • Να χρησιμοποιούν ορθά την επισήμανση των διάφορων στοιχείων και του τρόπου απόδοσής τους στα σχέδια της	• Η Κάτοψη ως οριζόντια τομή: στοιχεία σχεδίου • Ορισμός Κάτοψης • Είδη κατόψεων Άνοψη, κάτοψη δωμάτων-στεγών Τοπογραφικό • Κλίμακα • Βήματα σχεδίασης • Πληροφορίες που δίνει η Κάτοψη σε διάφορες κλίμακες: λεπτομέρειες: • Κουφώματα • Έπιπλα και εξοπλισμός	• Παρουσίαση και επεξήγηση κατόψεων Οι μαθητές/τριες: Καλούνται σε ομάδες (από σκαριφήματα): • να επιλέξουν κατά περίπτωση την κατάλληλη κλίμακα • να επιλέξουν πάχη στοιχείων • να σχεδιάσουν ατομικά τις κατόψεις και • να παρουσιάσουν το αποτέλεσμα στην τάξη. • Να σχεδιάσουν κάτοψη χρησιμοποιώντας κάνναβο • Ο/Η εκπαιδευτικός καθοδηγεί, επεξηγεί, συμβουλεύει τους/τις μαθητές/τριες κατά τη

κάτοψης (π.χ. πάχη, είδη γραμμών) • *Να σχεδιάζουν την ίδια κάτοψη σε διαφορετικές κλίμακες.*	• *Σκάλες* • *Στοιχεία περιβάλλοντος: δέντρα, θάμνοι, νερό, άνθρωποι, αυτοκίνητο* • *Ενδείξεις: βορράς, γραφική κλίμακα, βέλη τομής, στάθμη, γραμμή ανάβασης* • *Συμβολισμοί υλικών*	*διάρκεια της σχεδίασης* • *Σχεδίαση θέματος κάτοψης από την 3η ενότητα*
• *να συσχετίζουν την κλίμακα σχεδίασης με τη θέση και τις διαστάσεις (μεγέθη) των διάφορων στοιχείων σε σχέδια όψεων.* • *να αποτυπώνουν σχεδιαστικά τη μορφή τη θέση και τις διαστάσεις (μεγέθη) των διάφορων στοιχείων στα σχέδια όψεων.* • *να κατανοούν και να εξηγούν την αναπαράσταση των υλικών στην όψη* • *Να παράγουν όψεις από δεδομένη κάτοψη*	• *Η Όψη ως απομακρυσμένη τομή – στοιχεία σχεδίου* • *Η διαδικασία σχεδίασης όψεων.* • *Η όψη σαν ως σχέδιο απόδοσης της εικόνας του κτίσματος και στοιχείων του περιβάλλοντα χώρου.* • *Αναγκαίες γραφικές διαφοροποιήσεις των στοιχείων της όψης – η απόδοση του βάθους* • *Οι συμβολισμοί και τα πάχη των γραμμών.* • *Πληροφορίες που δίνει η Όψη σε διάφορες κλίμακες: λεπτομέρειες:* • *Κουφώματα* • *Έπιπλα και εξοπλισμός* • *Σκάλες* • *Στοιχεία περιβάλλοντος: δέντρα, θάμνοι, νερό, άνθρωποι, αυτοκίνητο* • *Συμβολισμοί υλικών στην όψη (ξύλο, πέτρα, λιθοδομές, σοβάς, γυαλί)*	• *Παρουσίαση και επεξήγηση της όψης όπως προκύπτει ως σχέδιο ορθής προβολής σε κατακόρυφο επίπεδο παράλληλο σε μία από τις πλευρές του κτιρίου.* • *Χαρακτηρισμός και ονομασία των όψεων (παρατήρηση-παρουσίαση από ομάδα μαθητών).* • *Οι μαθητές να συμπληρώσουν σε ημιτελείς όψεις τα στοιχεία που λείπουν.* • *Ασκήσεις σχεδίασης όψεων κτιρίων από δεδομένη κάτοψη με έμφαση στη διαφοροποίηση του βάθους (πάχη γραμμών).* • *Ανάρτηση σχεδίων, σχολιασμός από τους μαθητές τεχνικών δυσκολιών και ποιότητας του αποτελέσματος. Συμμετοχή όλων των μαθητών στη διατύπωση αξιολογικών κρίσεων.*
• *Οι μαθητές να ερμηνεύουν ορθά την τομή.* • *Να διακρίνουν με σαφήνεια τα στοιχεία της τομής σε τεμνόμενα και προβαλλόμενα.* • *να αντιστοιχίζουν σε τομές κατόψεις.* • *να σχεδιάζουν κατά μήκος και εγκάρσιες τομές από αντίστοιχες κατόψεις αποδίδοντας με πληρότητα τα στοιχεία τους.*	• *Η Τομή ως σχέδιο εσωτερικής όψης– στοιχεία σχεδίου.* • *Συσχετισμός και σύνδεση κάτοψης και τομής.* • *Σχεδιαστική διαδικασία και αναγκαίες γραφικές διαφοροποιήσεις των στοιχείων της τομής.* • *Τεμνόμενα στοιχεία (έδαφος, δομικά στοιχεία, συμπαγή έπιπλα).* • *Απεικόνιση προβαλλόμενων στοιχείων.* • *Σχεδιαστική μεθοδολογία και αντιστοίχιση κάτοψης – τομής.* • *Συμβολισμοί υλικών στην τομή* • *Πληροφορίες που δίνει η τομή σε διάφορες κλίμακες: λεπτομέρειες* • *Κουφώματα*	• *Παρουσίαση και επεξήγηση της τομής όπως προκύπτει ως σχέδιο ορθής προβολής από την τομή της κάτοψης (μακέτας, κτιρίου ή χώρου) από νοητό κατακόρυφο επίπεδο σε συγκεκριμένη θέση.* • *Διερεύνηση διαφορετικών θέσεων τομής στην κάτοψη με έμφαση σε ειδικά σημεία (παρατήρηση - παρουσίαση και από ομάδα μαθητών – μελέτη περιπτώσεων, σκαριφηματικές ασκήσεις).* • *Ασκήσεις σχεδίασης τομών κτιρίων από δεδομένη κάτοψη με έμφαση στη διαφοροποίηση του βάθους στην εσωτερική όψη (πάχη γραμμών).* • *Ανάρτηση σχεδίων, σχολιασμός από τους μαθητές τεχνικών δυσκολιών και ποιότητας του αποτελέσματος.* • *Συμμετοχή όλων των μαθητών στη διατύπωση αξιολογικών κρίσεων.*

	• *Έπιπλα και εξοπλισμός* • *Σκάλες*	
Οι μαθητές • *να βελτιώνουν δεξιότητες τους, όπως διαχείρισης χρόνου, σχεδιαστικών αποφάσεων* • *να αυξήσουν την αυτοπεποίθηση και την ψυχραιμία ώστε να εργάζονται αποδοτικά σε συνθήκες πίεσης (πχ πανελλαδικές εξετάσεις)*	• *Παρουσίαση και Ανάλυση των κριτηρίων αξιολόγησης του πανελλαδικώς εξεταζόμενου ειδικού μαθήματος ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ με βάση τις ανακοινώσεις της αρμόδιας επιτροπής θεμάτων*	• *Εξάσκηση σε θέματα εξετάσεων (παλαιότερα)* • *τεστ προσομοίωσης πανελλαδικών εξετάσεων* • *ενημέρωση επικαιροποιημένων οδηγιών πανελλαδικών εξετάσεων ΣΥΝΟΛΙΚΑ: 4Χ4 ώρες*

6η. Θεματική ενότητα: Βασικές έννοιες παραστατικής γεωμετρίας: αξονομετρικές προβολές και στοιχεία προοπτικού σχεδίου (2Χ 4 ώρες)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	**ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**	**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
• *Οι μαθητές να μπορούν διακρίνουν τρόπους παράστασης αντικειμένων με αξονομετρικές προβολές και να αναγνωρίζουν τα βασικότερα είδη τους* • *να σχεδιάζουν αξονομετρικά σχέδια συνθέσεων δύο ή τριών απλών κτιριακών όγκων, ή εσωτερικού χώρου, ακολουθώντας τη βέλτιστη πορεία εργασίας.* • *να σχεδιάζουν τις τρεις όψεις ενός απλού κτιρίου (πρόσοψη, κάτοψη, αριστερή πλάγια όψη) ή εσωτερικού χώρου, με δεδομένη την αξονομετρική προβολή του*	• *Η αξονομετρική απεικόνιση ως μέθοδος σχεδιαστικής απόδοσης τρισδιάστατων αντικειμένων ή χώρου και ως σύνθεση σχεδίων ορθών προβολών. Πεδίο εφαρμογής.* • *Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των αξονομετρικών έναντι των σχεδίων ορθών προβολών.* • *Διάκριση των αξονομετρικών σχεδίων ανάλογα με:* • *Επίπεδο προβολής (ορθή και πλάγια)* • *Γωνίες κλίσης των αξόνων x, y* • *Κλίμακα συσχετισμού μεταξύ των αξόνων x,y,z (μονομετρικές, διμετρικές, τριμετρικές)* • *Πορεία σχεδιασμού σε ισομετρική και διμετρική προβολή. Σύγκριση των παραγόμενων σχεδίων.* • *Δυνατότητες μέτρησης και αισθητικό αποτέλεσμα, ανάλογα με το είδος της αξονομετρικής προβολής*	• *Παρουσίαση-σύγκριση και σχολιασμός σχεδίων διάφορων αξονομετρικών προβολών και όψεων, καθώς και ανάλυση παραδειγμάτων τρόπων προσέγγισης της μορφής διαφόρων αντικειμένων.* • *Μελέτη έτοιμων σχεδίων ανά δυάδα μαθητών, παρουσίαση στην τάξη.* • *Σχεδιαστική απόδοση των ορθών προβολών από αξονομετρικό σχέδιο κτιρίου* • *Σχεδιασμός αντικειμένου σε ισομετρική προβολή* • *Σχεδιασμός αντικειμένου σε μονομετρική προβολή Cavalier (γωνία 30ο/60ο ή 60ο/30ο)* • *Σχεδιαστική απόδοση τρισδιάστατου αντικειμένου ή χώρου από σχέδια ορθών προβολών, σε διμετρική προβολή.*
• *Να αποδίδουν τον τρισδιάστατο χώρο χρησιμοποιώντας τις βασικές αρχές της προοπτικής*	• *Προοπτική με ένα και δύο σημεία φυγής.* *Σημεία φυγής και ορίζοντας παρατήρησης*	• *Σχεδιάζουν προοπτικό σχέδιο με δύο σημεία φυγής από απόσπασμα θέματος της προηγούμενης ενότητας*

7η. Θεματική ενότητα: Γραμμές και Καμπύλες: τα είδη και οι συναρμογές (4 ώρες)
Σχεδίαση γραμμάτων
(1Χ4 ώρες)

Μπορεί να διδαχθεί στη χρονική στιγμή που κρίνει κατάλληλη ο διδάσκων. Για παράδειγμα θα μπορούσε να είναι στο τέλος της 3ης ενότητας ή μέσα στην 6η ενότητα. Μπορεί επίσης να διδαχθεί τμηματικά.

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
• *Οι μαθητές να κατανοούν και να εξηγούν το συμβολισμό του πάχους των γραμμών* • *να αντιλαμβάνονται και να αξιοποιούν την επίδραση της διαφοροποίησης αποβλέποντας σε βελτίωση του αισθητικού αποτελέσματος* • *Να επιλέγουν το κατάλληλο πάχος γραμμής .* • *Να σχεδιάζουν διακριτά πάχη γραμμών με χρήση σχεδιαστικών οργάνων* • *Να σχεδιάζουν με ακρίβεια συναρμογές καμπύλης-ευθείας και καμπύλης-καμπύλης*	• *Είδη και πάχη γραμμών* • *Σύνδεση με τα πραγματικά αντικείμενα-οι γραμμές ως κώδικας αναπαράστασης.* • *Σχεδιαστικά εργαλεία και μεθοδολογία χάραξης γραμμών στο γραμμικό σχέδιο.* • *Σχεδιαστικές δυσκολίες (πχ ποιότητα γραμμής - συναρμογές καμπύλων με ευθείες ή μεταξύ καμπύλων γραμμών).* • *Η σημασία της ποιότητας και της ορθής επιλογής του είδους γραμμής στην αισθητική του τελικού σχεδίου.* • *Η σχεδίαση των γραμμάτων με σχεδιαστικά όργανα, επιλογή κατάλληλου πάχους γραμμής*	• *Παρουσίαση και επεξήγηση του συμβολισμού των γραμμών σε διάφορα είδη σχεδίου.* • *Μελέτη έτοιμων σχεδίων ανά δυάδα μαθητών, παρουσίαση στην τάξη, συζήτηση.* • *Ασκήσεις συμπλήρωσης γραμμών σε σχέδια.* • *Σχεδίαση διακοσμητικών μοτίβων με χρήση γραμμών διαφορετικού πάχους και τύπου. Προσθήκη γραμμών με προσωπική επιλογή του μαθητή με στόχο την αισθητική βελτίωση.* • *Ανάρτηση σχεδίων, σχολιασμός από τους μαθητές τεχνικών δυσκολιών και ποιότητας του αποτελέσματος, Συμμετοχή όλων των μαθητών στη διατύπωση αξιολογικών κρίσεων.*

Παράρτημα 1: Τα όργανα σχεδίασης
(2 ώρες)

Μπορεί να διδαχθεί στη χρονική στιγμή που κρίνει κατάλληλη ο διδάσκων ως μια ενότητα ή σε δύο φάσεις

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
• *Ο μαθητές να διακρίνουν τα βασικά υλικά, μέσα και όργανα σχεδίασης.* • *Οι μαθητές να γνωρίζουν ποια είναι τα ελάχιστα σχεδιαστικά όργανα που είναι απαραίτητα για το γραμμικό σχέδιο και ότι χωρίς αυτά δεν μπορούν να σχεδιάσουν* • *Να χρησιμοποιούν σωστά και προσεκτικά τα όργανα σχεδίασης και να τα διατηρούν καθαρά και σε καλή κατάσταση*	• *Γενικές πληροφορίες για τα υλικά, τα μέσα και τα όργανα σχεδίασης.* • *Κατάλογος των βασικών υλικών, μέσων και οργάνων σχεδίασης.* • *Περιγραφή και χρήση τους.* • *Ενημέρωση των μαθητών για τον τρόπο συντήρησης των οργάνων σχεδίασης εξοικείωσή τους με την διαδικασία.*	• *Παρουσίαση από τον καθηγητή όλων των υλικών, μέσων και οργάνων σχεδίασης που αναφέρονται στη διδακτική ενότητα.* • *Περιγραφή καθ' ενός απ' αυτά και επίδειξη του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται. Ο καθηγητής ελέγχει αν κάθε μαθητής έχει καταλάβει τη χρήση των οργάνων.* • *Η αναφορά στη χρησιμοποίηση ορισμένων οργάνων, που είναι γνωστά από το μάθημα της Γεωμετρίας, μπορεί να βοηθήσει στην εξοικείωση με τα νέα όργανα και υλικά. Μπορεί να παρουσιαστούν και όργανα που δεν είναι πλέον σε χρήση, όπως*

επειδή αντιλαμβάνονται τη συσχέτιση με την ποιότητα και την ακρίβεια του σχεδίου		*γραμμοσύρτες και γκραφός, ή όργανα που η χρησιμοποίησή τους απαγορεύεται στις εξετάσεις, όπως στένσιλς ή κλιμακόμετρα, με τις απαραίτητες διευκρινίσεις.* • *Πρέπει να τονιστεί η σωστή στάση του σώματος και ο σωστός φωτισμός κατά τη σχεδίαση.* • *Με αφορμή την τυποποίηση του χαρτιού και τη σκληρότητα της μύτης των μολυβιών να γίνει αναφορά στην ύπαρξη κανόνων τυποποίησης, που διέπουν το τεχνικό σχέδιο. Να διευκρινιστεί, ότι στο γραμμικό σχέδιο οι κανόνες αυτοί δε χρησιμοποιούνται με μεγάλη αυστηρότητα και ότι αυτό που κυρίως ενδιαφέρει είναι η ακρίβεια και καθαρότητα στη σχεδίαση, η προσωπική έκφραση και το αισθητικό αποτέλεσμα* • *Απλές Ασκήσεις γραμμογραφίας και διαγράμμισης με τη χρήση οργάνων*

Παράρτημα 2: Οι Γεωμετρικές κατασκευές ως εργαλείο σχεδιαστικής και κατασκευαστικής ακρίβειας. (1Χ4 ώρες) Μπορεί να διδαχθεί στη χρονική στιγμή που κρίνει κατάλληλη ο διδάσκων (πχ στις ορθές προβολές για βοήθεια στην παραγωγή σχεδίων με λιγότερες μετρήσεις)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	**ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**	**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
• *Ο μαθητές να εμβαθύνουν τις γνώσεις τους στη Γεωμετρία σχεδιάζοντας με ακρίβεια βασικές γεωμετρικές κατασκευές ακολουθώντας τα κατάλληλα βήματα σχεδίασης ώστε να επιτευχθεί σχεδιαστική κατασκευαστική ακρίβεια.* • *να «αναγνωρίζουν» τις γεωμετρικές φόρμες μέσα σε ένα σχέδιο και να επιλέγουν τα κατάλληλα σχεδιαστικά όργανα για το σχεδιασμό τους* • *να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές ότι μπορούν να χρησιμοποιούν γραφικές μεθόδους για ταχύτερες μετρήσεις και μεγαλύτερη ακρίβεια στη σχεδίαση.*	• *Οι γεωμετρικές κατασκευές ως κώδικας μέγιστης σχεδιαστικής ακρίβειας στα αρχιτεκτονικά και τεχνικά σχέδια.* • *Σχεδιαστικά εργαλεία και μεθοδολογία χάραξης γεωμετρικών κατασκευών στο γραμμικό σχέδιο.* • *Γεωμετρικός σχεδιασμός ευθύγραμμων τμημάτων (χάραξη, διχοτόμηση, παραλληλία και διαίρεση αυτών).* • *Γεωμετρική κατασκευή γωνιών (χάραξη, διχοτόμηση, τριχοτόμηση και μεταφορά αυτών).* • *Γεωμετρική απεικόνιση πολυγώνων.* • *Γεωμετρική κατασκευή κύκλων και τόξων σε διαφορετικά σημεία του σχεδιαστικού χώρου.* • *Χάραξη έλλειψης όταν δίδονται οι άξονες της.*	• *Προβολές με εποπτικά μέσα, σημαντικών αρχιτεκτονικών μνημείων και έργων Τέχνης, όπου είναι σαφής η σχεδιαστική εφαρμογή των γεωμετρικών κατασκευών.* • *Παρουσίαση και επεξήγηση των γεωμετρικών κατασκευών σε διάφορα είδη σχεδίου και η χρησιμότητα αυτών.* • *Μελέτη γραμμικών σχεδίων ανά δυάδα μαθητών, αναγνώριση της εφαρμογής γεωμετρικών κατασκευών σε αυτά και παρουσίαση σχεδιαστικής τους επίλυσης στην τάξη.* • *Ασκήσεις συμπλήρωσης ελλειπόντων γεωμετρικών κατασκευών σε τεχνικά σχέδια.* • *Σχεδίαση διακοσμητικών μοτίβων και αντικειμένων, εφαρμόζοντας τις αρχές της Γεωμετρίας .* • *Προσθήκη πάχους γραμμών με προσωπική επιλογή του μαθητή με στόχο την αισθητική καλλιέργεια.* • *Ανάρτηση σχεδίων, σχολιασμός από τους μαθητές τεχνικών δυσκολιών και ποιότητας του αποτελέσματος. Συμμετοχή όλων των μαθητών στη διατύπωση αξιολογικών κρίσεων.*

	• *Σχεδιαστικές δυσκολίες (πχ. επιλογή των κατάλληλων σχεδιαστικών οργάνων-ποιότητα γραμμής-συναρμογές καμπύλων με ευθείες ή μεταξύ καμπύλων γραμμών).*	

Παράρτημα 3: Βασικές αρχές αισθητικής & ορθολογικής οργάνωσης πίνακα σχεδίου (2 ώρες)

Μπορεί να διδαχθεί στη χρονική στιγμή που κρίνει κατάλληλη ο διδάσκων. (Καλό είναι να γίνεται σχετική αναφορά σε κάθε παρουσίαση αρχιτεκτονικής μελέτης και επιβεβαίωσή του κατ' επανάληψη μέσα στις δραστηριότητες των άλλων σχετικών ενοτήτων (κάτοψης-όψης-τομής)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	**ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ**	**ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**
• *Ο μαθητής να μπορεί να προσδιορίσει τα στοιχεία ενός πίνακα σχεδιάζοντας τον ο ίδιος εξ αρχής.* • *Οι μαθητές να τοποθετούν τα απαραίτητα σχέδια στη διαθέσιμη επιφάνεια με ορθολογικό τρόπο* • *να οργανώνουν αισθητικά τα στοιχεία ενός πίνακα*	• *Στοιχεία πίνακα, τίτλοι, υπομνήματα.* • *Οργάνωση πίνακα, ορθολογική, αισθητική* • *Επιλογή μεγέθους γραμμάτων και ορθής τοποθέτησης* • *Εναλλακτικές προτάσεις ορθής τοποθέτησης*	• *Σύντομη αναφορά στον τρόπο που περιγράφεται σχεδιαστικά ένα αντικείμενο, κτίριο, τεχνικό έργο κτλ.* • *Μελέτη ομαδοσυνεργατικά έτοιμων πινάκων σχεδίων επαγγελματικών, σπουδαστικών, σχετικά με την ορθολογική ή μη οργάνωση του πίνακα, καθώς και επισήμανση των στοιχείων τους: σχέδια (κατόψεις, τομές, όψεις), τίτλοι, διαστάσεις, υπομνήματα, ενδείξεις τομών, βορράς κτλ., παρουσίαση στην τάξη, συζήτηση.* • *Μπορούν να χρησιμοποιηθούν λανθασμένα παραδείγματα, ώστε να αναδειχτεί η αναγκαιότητα της ορθολογικής οργάνωσης.*

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών του Ελεύθερου Σχεδίου αποσκοπεί στην καλλιέργεια της παρατήρησης, στην ανάπτυξη της διακριτής ταυτότητας των μαθητών, της κριτικής - αναστοχαστικής σκέψης τους και στην καλλιέργεια του ερευνητικού πνεύματος μέσα από την ολοκληρωμένη καλλιτεχνική εικαστική έκφραση και δημιουργία. Στοχεύει στην προετοιμασία των μαθητών για την εισαγωγή τους στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσα από την ευέλικτη, εργαστηριακή, θεωρητική και εξατομικευμένη εκπαιδευτική διαδικασία.

Η καλλιέργεια της αισθητικής αντίληψης και της ατομικής έκφρασης συνιστούν βασικούς άξονες του νέου ΠΣ που συγχρόνως αποτελεί μέσο κατανόησης και εκτίμησης των επιτευγμάτων της ανθρώπινης δημιουργικότητας αλλά και άντλησης αισθητικής απόλαυσης.

Επιπλέον, μέσα από την καλλιέργεια της δημιουργικής διάθεσης οδηγεί τον μαθητή στην αναζήτηση καινοτόμων εικαστικών λύσεων και πρακτικών δημιουργίας. Η αποκάλυψη και η καλλιέργεια των δυνατοτήτων του νέου ανθρώπου αποτελούν πρωταρχικό στόχο στη συνολική εκπαιδευτική διαδικασία. Με επιδίωξη τις πρωτότυπες λύσεις και την ανάπτυξη νέου προβληματισμού το μάθημα αποσκοπεί στο να αποτελέσουν οι μαθητές τις δημιουργικές ομάδες των κοινωνιών τους.

Μεθοδολογικά το Ελεύθερο Σχέδιο στηρίζεται στη βιωματική μάθηση, στην επίλυση εικαστικών προβλημάτων και στη μάθηση μέσω της ανακάλυψης. Οι ήδη υπάρχουσες διδακτικές προσεγγίσεις διασαφηνίζονται, οργανώνονται και εμπλουτίζονται με την χρήση των νέων τεχνολογιών, οι οποίες παίρνουν τη μορφή εκπαιδευτικού υλικού.

Το ΠΣ έχει σχεδιαστεί με στόχο την κατάκτηση της εικαστικής γλώσσας ακόμα και από μαθητές που αρχικά δεν διαθέτουν ιδιαίτερες σχεδιαστικές ικανότητες. Οι μαθητές εισάγονται στην εργαστηριακή εφαρμογή με σκοπό την εμπέδωση της θεωρίας μέσα από μια σειρά απλών ασκήσεων διαβαθμισμένων απαιτήσεων σχεδιαστικής ικανότητας βασισμένων στην αρχή: από την κατακτημένη γνώση και ικανότητα στις καινούριες απαιτήσεις. Η παρουσίαση του έργου ενός εκάστου εκπαιδευόμενου στην ομάδα, η αξιολόγησή του, αλλά και η δημόσια υποστήριξή της αποτελούν ισχυρό εκπαιδευτικό εργαλείο τόσο για τον εκπαιδευόμενο όσο και για τον διδάσκοντα. Ο τελευταίος θα μπορεί να αξιολογεί τα μέσα που χρησιμοποιεί αλλά και ταυτόχρονα να διερευνά την δυναμική των ομάδων εργασίας και να συμβάλλει στη δημιουργία πολιτιστικών πυρήνων ειδικά στις μικρές και απομονωμένες τοπικές κοινωνίες.

Το νέο ΠΣ για το ελεύθερο σχέδιο στοχεύει στην προετοιμασία των μαθητών για έναν κόσμο όπου η ψυχο-κοινωνική ανάπτυξη, η κριτική σκέψη, η διανοητική και αισθητική καλλιέργεια αποτελούν τα βασικά ζητούμενα.

1. Το Ελεύθερο Σχέδιο ως πολιτιστικό/πολιτισμικό φαινόμενο (8 ώρες: 2Χ4ωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να κατανοούν τις διαφορετικές χρήσεις και μορφές του Ελευθέρου Σχεδίου και να εξηγούν την σημασία τους. - Να γνωρίζουν ότι το σχέδιο δεν είναι μόνο αποτύπωση μιας πραγματικότητας αλλά και αυτόνομη καλλιτεχνική δημιουργία. -Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες.	Το ελεύθερο σχέδιο ως: - μέσο καταγραφής οπτικών στοιχείων με την μορφή σκίτσου/σκαριφήματος. - προκαταρκτικό σχέδιο όπου εξερευνούνται ιδέες προετοιμάζοντας το κυρίως έργο. -υπόβαθρο για τα εικαστικά, τις εφαρμοσμένες τέχνες. - αυτόνομο έργο τέχνης με αξία αισθητική και νοηματική. -Το σχέδιο από την προϊστορική εποχή ως σήμερα.	Οι μαθήτριες και οι μαθητές: - Παρατηρούν αναλύουν και σχολιάζουν σχέδια καλλιτεχνών, από διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Αναζητούν το σχετικό υλικό στο διαδίκτυο. - Παρατηρούν και σχολιάζουν τα εξελικτικά στάδια δημιουργίας έργων τέχνης. - Αναζητούν στο διαδίκτυο, παρατηρούν και σχολιάζουν μαθητικά σχέδια. - Εκπονούν ατομικές ή ομαδικές συνθετικές εργασίες για την εξέλιξη των μορφικών και πλαστικών στοιχείων του σχεδίου σε συγκεκριμένες κοινωνίες και ιστορικές περιόδους.
2. Υλικά και τεχνικές του σχεδίου (8 ώρες: 2Χ4ωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθητές/-τριες να γνωρίζουν και να: χρησιμοποιούν - τα υλικά του σχεδίου. τις βασικές τους χρήσεις και τεχνικές.	Ιδιότητες υλικών και τεχνικές δυνατότητες γραφής με τα: -Μολύβια, κάρβουνα, ξηρά παστέλ. -Μελάνια, υδατοδιαλυτά χρώματα. -Μικτά υλικά, κολάζ, φροτάζ. -Χαρτιά.	Οι μαθήτριες/-τές εξασκούνται: - στην δημιουργία βασικών πεντατονικών κλιμάκων, κατ' ελάχιστο, με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών. -σε μικτές τεχνικές με διαφορετικών επιφανειών χαρτιά.

3. Μέτρηση και αναλογίες (12 ώρες: 3Χ4ωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: - Να σχεδιάζουν με επικουρική χρήση των βοηθητικών οργάνων σχεδίασης, βελόνα, και χάρτινου πασπαρτού. -Να εφαρμόζουν τους απαραίτητους βασικούς κανόνες στην μέτρηση και τις αναλογίες.	Βασικές μετρήσεις: - εύρεση της βασικής μετρικής μονάδας σε κάθε σύνθεση. -Διαίρεση της μεγαλύτερης διάστασης της σύνθεσης και των επί μέρους στοιχείων της από την μικρότερη βασική. -έλεγχος με οριζόντιους και κάθετους άξονες και δευτερευόντως με πλάγιους. - Χρήση της βελόνας σαν επιβεβαίωση των βασικών αναλογιών αλλά και όλων των σημαντικών προβολών της σύνθεσης.	Οι μαθήτριες/-τές: - Σχεδιάζουν μια απλή μετωπική σύνθεση με ελαφρά ανισομεγέθη αντικείμενα, σε συνθήκες εργαστηριακού φωτισμού, και ολιγόχρωμο περιβάλλον. -Φωτογραφίζουν τη σύνθεση και ελέγχουν τις οριζόντιες και κάθετες προβολές με κάναβο σε διαφανές χαρτί. - Μεταφέρουν τα σκίτσα μικρών διαστάσεων σε μεγαλύτερο χαρτί με χρήση κάναβου πολλαπλασιαστικής κλίμακας.
4. Τοποθέτηση του θέματος στη Σχεδιαστική Επιφάνεια. (8 ώρες: 2Χ4ωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να κατανοούν και να περιγράφουν την σημασία που έχει η αρμονική και ισόρροπη τοποθέτηση του θέματος στο χαρτί. -Να τοποθετούν τις μορφές-αντικείμενα, της σύνθεσης κατάλληλα και σε σχέση με τον περιβάλλοντα χώρο. -Να επιτυγχάνουν ισόρροπη και αρμονική τοποθέτηση του θέματος, αφού επιλέξουν το μέγεθός του σε σχέση με τις διαστάσεις της σχεδιαστικής επιφάνειας.	-Τοποθέτηση θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια. - Έλεγχος της κλίμακας του απεικονιζόμενου θέματος ως απαραίτητη προϋπόθεση για την σωστή τοποθέτησή του στη σχεδιαστική επιφάνεια. -Θετικός-πλήρης και Αρνητικός-κενός χώρος.	Οι μαθήτριες/-τές: -Σχεδιάζουν στο ίδιο χαρτί τέσσερα μικρά προσχέδια από τα επιμέρους στοιχεία μιας σύνθεσης με διαφορετικές υφές επιλέγοντας την αλλαγή θέσης των αντικειμένων, σε σχέση με την αρχική τους τοποθέτηση στη σύνθεση. -Σχεδιάζουν ολιγόλεπτα σχέδια αλλάζοντας:-την χρονική διάρκεια σχεδίασης -την οπτική γωνία. -την τοποθέτηση του θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια. -το μέγεθος του θέματος στην σχεδιαστική επιφάνεια. -τον προσανατολισμό του χαρτιού.
5. Σύνθεση (8 ώρες: 2Χ4ωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να οργανώνουν τα πλαστικά στοιχεία του σχεδίου στην σχεδιαστική επιφάνεια. -Να επιτυγχάνουν αρμονικές ισορροπίες μεταξύ των πλαστικών στοιχείων. Τέτοιες είναι: η στατική και η δυναμική ισορροπία. -Να συγκρίνουν τα σχέδια τους και να προτείνουν συγκεκριμένες συνθετικές βελτιώσεις. - Να κατανοούν και να περιγράφουν την έννοια των κανάβων και των αρμονικών χαράξεων, όπως η χρυσή τομή. - Να κατανοούν και να ερμηνεύουν τις επιλογές σύνθεσης σε έργα και σχέδια καλλιτεχνών ως εκφραστικό στοιχείο.	-Η σύνθεση ως οργάνωση των πλαστικών στοιχείων στην σχεδιαστική επιφάνεια. -Ισορροπία και αρμονία στην σύνθεση -Στατική ισορροπία και δυναμική ισορροπία στην σύνθεση. -Αρμονικές χαράξεις, χρυσή τομή και αναφορές σε έργα τέχνης και σε αρχιτεκτονήματα. - Προσεγγίσεις σύνθεσης σε έργα καλλιτεχνών.	Οι μαθήτριες/-τές -Σχεδιάζουν πολλά γρήγορα σκίτσα για επιλογή προσχεδίου μελέτης. -Χρησιμοποιούν άσπρο, τουλάχιστον δύο γκρίζους τόνους και μαύρο για την εκτέλεση των συνθέσεών τους. -Επιλέγουν με την βοήθεια γωνιών πασπαρτού ή ακόμα και εκτυπωμένης ψηφιακής φωτογραφίας και κανάβου σε διαφανές χαρτί τις συνθέσεις. - Σχεδιάζουν μικρά προσχέδια από μέρη απλής σύνθεσης, στο ίδιο σχεδιαστικό χαρτί. -Επιλέγουν και σχεδιάζουν από μια πλουραλιστική σύνθεση, με ανισομεγέθη και ετερόκλητα αντικείμενα, πραγματοποιούν έτσι τις αφαιρετικές τους επιλογές. -Εξασκούνται στο να δημιουργούν συνθέσεις αντικειμένων προς σχεδίαση. -Εντοπίζουν τους νοητούς άξονες και τις αρμονικές χαράξεις, πάνω στα οποία έχουν σχεδιαστεί, τα διάφορα έργα τέχνης. - Αναλύουν λύσεις που αφορούν τη σύνθεση και τις κατασκευαστικές προσεγγίσεις στα έργα καλλιτεχνών. - Επιλέγουν στοιχεία από μια πλουραλιστική σύνθεση με ανισομεγέθη και ετερόκλητα αντικείμενα προκειμένου να αποτυπώσουν τις αφαιρετικές τους επιλογές.
6. Πλαστικά στοιχεία του σχεδίου (8 ώρες: 2Χ4ωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να παρατηρούν και να αναλύουν τα οπτικά στοιχεία των συνθέσεων και να τα αποτυπώνουν εικαστικά. - Να κατανοούν την εικαστική γλώσσα και να χρησιμοποιούν τα εκφραστικά της στοιχεία.	-Γραφή, Υφή, Τόνοι –τονικές κλίμακες. -Σχήματα και οι ιδιότητές τους. - Ιδιότητες των πλαστικών στοιχείων. (Ελαφρύ/Βαρύ, Διάφανο/Καλυπτικό, Απαλό/Οξύ, Ασαφές/Ξεκάθαρο). Αντιθέσεις-(Έντονες/Συγγενείς). -Σύνθεση.	Οι μαθήτριες/-τές: -Δημιουργούν ασπρόμαυρες δισδιάστατες συνθέσεις, αφηρημένες ή μη, με χρήση διαφορετικών υλικών και τεχνικών.
7. Φωτοσκίαση (12 ώρες: 3Χ4ωρα)		

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να χρησιμοποιούν τους τόνους ώστε να αποδίδουν τις διαφορές φωτός και σκιάς που παρατηρούν πάνω στα αντικείμενα. -Να αποδίδουν τους όγκους, και τα επίπεδα των αντικειμένων με τη φωτοσκίαση. -Να αποδίδουν τις τονικές σχέσεις και τις αντιθέσεις (contrast) ώστε να επιτυγχάνουν την απόδοση της αίσθησης του βάθους. - Να αποδίδουν την υφή και τα υλικά των επιφανειών, όπως και τα γυαλίσματα τη διαφάνεια και τις αντανακλάσεις. -Να ανάγουν το τοπικό χρώμα στον κατάλληλο τόνο του γκρι. -Να δημιουργούν μια προσωπική γραφή αποδίδοντας ταυτόχρονα τούς σωστούς τόνους - Αναλύουν λύσεις που αφορούν τη σύνθεση και τις κατασκευαστικές προσεγγίσεις στα έργα καλλιτεχνών.	-Η διαφοροποίηση των τόνων και της φόρμας στα 5 βασικά στερεά (κύβος, σφαίρα, κύλινδρος, κώνος, πυραμίδα). -Το Φως-σκιά ως προς την εντύπωση και απόδοση του συνόλου της σύνθεσης. -Κατανόηση των διαφορών ανάμεσα στην αυτοσκιά που χρησιμοποιείται ως μέσο απόδοσης του όγκου και την εριμμένη σκιά που αποδίδει τον τρισδιάστατο χώρο. -Απόλυτος και φαινόμενος τόνος, αντιθέσεις και εντάσεις. -Το κιαροσκούρο και η Σεζανική οπτική.	Οι μαθήτριες/-τές - Σχεδιάζουν με διαφορετικά υλικά σε χαρτί. -Σχεδιάζουν συνθέσεις από απλά αντικείμενα, παρόμοια των βασικών στερεών, φωτισμένων με διάχυτο φως. - Σχεδιάζουν συνθέσεις με διαφορετικούς διάχυτους ή έντονους. φωτισμούς, - Παρατηρούν και συγκρίνουν τον τρόπο απόδοσης της φωτοσκίασης και επεξεργάζονται οπτικό υλικό από σχέδια ζωγράφων, γλυπτών, αρχιτεκτόνων καθώς και από μαθητικά σχέδια. – Φωτογραφίζουν εξωτερικούς χώρους του σχολείου ή της γειτονιάς, το πρωί και το απόγευμα και συγκρίνουν τα έργα τους. -Δημιουργούν και επεξεργάζονται με απλά προγράμματα επεξεργασίας εικόνας, ασπρόμαυρα Φωτογραφικά πορτραίτα μαθητών με πλαγιομετωπικούς φωτισμούς. - Αξιολογούν και σχολιάζουν τα σχέδια τους.
8. Η απόδοση της τρίτης διάστασης (12 ώρες: 3Χ4ωρα)		
ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να αποδίδουν σχεδιαστικά τον τρισδιάστατο χώρο χρησιμοποιώντας τις βασικές αρχές της προοπτικής. -Να αποδίδουν με τονική διαβάθμιση την σχεδιαστική προοπτική. -Να κατανοούν και να εξηγούν την σημασία του διαχωρισμού	-Προοπτική με ένα και δύο σημεία φυγής. - Σημεία φυγής και ορίζοντας παρατήρησης. - Η βυζαντινή ανάστροφη προοπτική του περιβάλλοντα χώρου. -Τονική προοπτική & Αναγλυφότητα. -Ατμοσφαιρική προοπτική.	Οι μαθήτριες/-τές -Δημιουργούν απλή αλλά μεγάλου βάθους σύνθεση με ανισομεγέθη αντικείμενα. - Σχεδιάζουν αντικείμενα και τα ελέγχουν με την βοήθεια οργάνων σχεδίασης προς κάθε σημείο φυγής. - Φωτογραφίζουν τη σύνθεση από την ίδια θέση σε τρία διαφορετικά ύψη. Με ασπρόμαυρη εκτύπωση, χαράζουν κάναβο αξόνων και συγκρίνουν τις διαφορές.

των πλάνων και τη σημασία του φωτισμού.		-Αποδίδουν με κολάζ χρησιμοποιώντας γκρίζα χαρτιά ανά επίπεδο, τονικά, τον περιβάλλοντα χώρο η την σύνθεση. - Σχεδιάζουν τοπία και εσωτερικούς χώρους εφαρμόζοντας τις βασικές αρχές της προοπτικής.

9. Το σκίτσο. (8 ώρες: 2Χ4ωρα).

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: - Να αντιλαμβάνονται το σκίτσο και το ελεύθερο σχέδιο ως αυτόνομο καλλιτεχνικό έργο και να δημιουργούν έργα προσωπικής έκφρασης. - Να περιγράφουν τις λειτουργίες του σκίτσου -Να συνεργάζονται και να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες.	-Το σκίτσο ως: - προσχέδιο συνθετικής ή μορφολογικής μελέτης - γρήγορη καταγραφή της πρώτης εντύπωσης. - συνοπτικό και περιεκτικό έργο με αυτόνομη εικαστική αξία.	Οι μαθήτριες και οι μαθητές: - Δημιουργούν σκίτσα με θέμα συνθέσεις, χώρους, ή ακόμα και φιγούρες. - Μελετούν σκίτσα γνωστών καλλιτεχνών και κάνουν αντίγραφα. -Δημιουργούν ζωγραφικές συνθέσεις βασισμένες σε σκίτσα και γραπτές παρατηρήσεις, που έχουν καταγράψει στο καλλιτεχνικό σημειωματάριο/ Art-diary - sketchbook τους. -Εκπονούν ατομική ή ομαδική συνθετική εργασία – project/ Τέχνημα, με θέματα που προέρχονται από σκίτσα και σχόλια στα προσωπικά τους καλλιτεχνικά σημειωματάρια και εκθέτουν το αποτέλεσμα σε χώρους εντός ή εκτός σχολείου. - Επισκέπτονται μουσεία- χώρους τέχνης και χρησιμοποιούν καλλιτεχνικά σημειωματάρια ως μέσο καταγραφής εικόνων, εντυπώσεων και σκέψεων. - Δημιουργούν σκίτσα – σχέδια προσωπικού ύφους που πλαισιώνουν εικαστικά σχολικές παραστάσεις και εκδηλώσεις-δράσεις, ως πανό και αφίσες.

10. Το χρώμα (4 ώρες: 1Χ4ωρα)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να χρησιμοποιούν τις σχέσεις και τις αντιθέσεις των βασικών και των συμπληρωματικών χρωμάτων	-Χρωματικός κύκλος, βασικά και συμπληρωματικά χρώματα. - Θερμά /ψυχρά χρώματα και η απόδοση του φωτός με αυτά. -Βασικές χρωματικές κλίμακες αλλά και κλίμακες γήινες ή Ώμπρες. - Αλληλεπιδράσεις τόνων και χρωμάτων.	Οι μαθήτριες/-τές - Παρατηρούν τις αλληλεπιδράσεις στις σχέσεις των χρωμάτων. -Εξασκούνται στην τονική απόδοση των έξι χρωμάτων του φάσματος δημιουργώντας ισότονες στήλες με ανάμιξη άσπρου και μαύρου.

-Να αποδίδουν χρωματικά την φωτοσκίαση σε σκούρα και ανοιχτόχρωμα αντικείμενα. -Να αποδίδουν την υφή και την λειτουργία του φωτός σε αντικείμενα από διαφορετικά υλικά. -να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες επικοινωνίας, συνεργασίας κοινής αποδοχής, και αλληλοσεβασμού μέσα από τα πλαίσια της δημιουργικής διαδικασίας.	- Επιλογή απόδοσης του σκιοφωτισμού με τονική ή χρωματική προσέγγιση. -Συσχετισμός των ορίων της φόρμας και των αντιθέσεων, σε μαλακά και σε σκληρά αντικείμενα ίδιου χρώματος. Παρατήρηση και προσπάθειες διαφοροποίησης της γραφής σε αντικείμενα διαφορετικού βάρους. - Παρατήρηση της χρωματικής τονικότητας με στόχο την αποτύπωση του υλικού βάρους και προσπάθειες διαφοροποίησης της γραφής, σε αντικείμενα με διαφορετικό υλικό βάρος.	-Δημιουργούν ολιγοχρωμικά σχέδια, με «γκριζάιγ» και με γκρίζες χρωματικές κλίμακες όπως τα «γήινα» και οι «Όμπρες». -Ζωγραφίζουν: - μια απλή σύνθεση με λίγα εν μέρει αλληλεπικαλυπτόμενα χρωματιστά αντικείμενα διαφορετικής υφής σε έγχρωμο φόντο. - τοπίο εκ του φυσικού, με βασική χρωματική κλίμακα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. Το σχέδιο και η ιστορία του (προσαρμόζεται στην εκάστοτε θεματική ενότητα του εργαστηριακού μαθήματος) (8 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Να γνωρίζουν και να περιγράφουν συνοπτικά την ιστορική εξέλιξη και τις μορφές του σχεδίου από την προϊστορία ως σήμερα. -Να συγκρίνουν σχεδιαστικές αντιλήψεις διαφορετικών ιστορικών περιόδων ή πολιτισμών. -Να αντιλαμβάνονται και να ερμηνεύουν το Ελεύθερο Σχέδιο: -ως ένα είδος δημιουργικής-εκφραστικής «γλώσσας», η οποία μέσα από τις συμβάσεις της αντανακλά το εκάστοτε αισθητικό και πολιτισμικό περιβάλλον. -Να συγκρίνουν τα σχέδιά τους με έργα καλλιτεχνών από διαφορετικές περιόδους και να σχολιάζουν διαφορές και ομοιότητες.	-Συνοπτική ιστορία του σχεδίου από την προϊστορία ως σήμερα. - Αναφορά σε σπηλαιογραφίες, τοιχογραφίες, αγγεία, ψηφιδωτά, ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική αρχιτεκτονική. Οι εφαρμογές του σχεδίου σύμφωνα με τις ανάγκες που εξυπηρετεί στην εκάστοτε εποχή και πολιτισμικό πλαίσιο. Η σχέση του σχεδίου με τις εφαρμοσμένες τέχνες.	Οι μαθήτριες και οι μαθητές: -Μελετούν και σχολιάζουν σχέδια ή και κείμενα καλλιτεχνών από διαφορετικές ιστορικές περιόδους. -Εξετάζουν τον τρόπο που αποδίδεται η τρίτη διάσταση σε κάθε περίοδο. -Ασκούνται σε απεικονιστικές προσεγγίσεις διαφόρων περιόδων. - Εκπονούν ατομικές ή και ομαδικές συνθετικές εργασίες/project για την τέχνη μιας ιστορικής περιόδου. -Δημιουργούν συνθέσεις από αντίγραφα και πρωτότυπα σχέδια εμπνευσμένα από την έρευνα τους. Προσθέτουν γραπτά σχόλια και παρατηρήσεις ακόμα και πάνω στο ίδιο χαρτί. Δημιουργούν καλλιτεχνικό σημειωματάριο / art diary/workbook/ sketchbook. - Επισκέπτονται μουσεία- χώρους τέχνης και χρησιμοποιούν καλλιτεχνικά σημειωματάρια ως μέσο καταγραφής εικόνων, εντυπώσεων και σκέψεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. Ελεύθερο σχέδιο και Η/Υ (χρησιμοποιείται και προσαρμόζεται κατ΄ εκτίμηση του εκπαιδευτικού) (8 ώρες)

ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ή ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ή ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
Οι μαθήτριες και οι μαθητές - Να δημιουργούν με ψηφιακά μέσα, σχέδια και να τα επεξεργάζονται.	- Γνωριμία με τα διαθέσιμα ψηφιακά προγράμματα επεξεργασίας εικόνας μέσω του σχολικού δικτύου.	Οι μαθήτριες και οι μαθητές: - δημιουργούν σχέδια στον υπολογιστή ξεκινώντας από απλά γεωμετρικά και επίπεδα σχήματα,

-Να χρησιμοποιούν απλά προγράμματα επεξεργασίας εικόνας με σκοπό να διαμορφώσουν μορφοπλαστικά την εικόνα. -Να αναπτύσσουν κοινωνικές δεξιότητες, επικοινωνίας, συνεργασίας, αλληλοσεβασμού και αποδοχής μέσα από τα πλαίσια της δημιουργικής διαδικασίας.	-Χρήση απλών προγραμμάτων επεξεργασίας εικόνας για την δημιουργία ή μετατροπή εικόνων ή σχεδίων.	και ακολούθως αποδίδοντας τον όγκο τους τονικά, χρησιμοποιούν τις δυνατότητες των προγραμμάτων. - επεξεργάζονται ψηφιακά, εικαστικά έργα ή άλλο οπτικό υλικό αναδιαμορφώνοντας το νόημα την φόρμα ή και το περιεχόμενο της εικόνας. - Εκπονούν ατομικές ή και ομαδικές συν θετικές εργασίες με την χρήση του Η/Υ. - Επεξεργάζονται ψηφιακά προηγούμενες συνθετικές εργασίες και τις εκθέτουν στη σχολική κοινότητα ή αλλού. - επεξεργάζονται ψηφιακά σχέδια τους και τα προβάλλουν με projector ως εικαστική πλαισίωση-σκηνικά, σε θεατρικές δράσεις ή εκδηλώσεις του σχολείου.

Η ισχύς της παρούσης αρχίζει από το σχολικό έτος 2015-2016.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 19 Ιανουαρίου 2015

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 έως 16 σελίδες σε 1 € προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD:

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α΄	150 €	40 €	15 €
Β΄	300 €	80 €	30 €
Γ΄	50 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-
Δ΄	110 €	30 €	-

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α΄	225 €
Β΄	320 €
Γ΄	65 €
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Δ΄	160 €
Α.Α.Π.	160 €
Ε.Β.Ι.	65 €
Α.Ε.Δ.	10 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	2.250 €
Δ.Δ.Σ.	225 €
Α.Σ.Ε.Π.	70 €
Ο.Π.Κ.	-

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα.

- Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).
- Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.
- Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α, τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής.
- Το ποσό υπέρ Τ.Α.Π.Ε.Τ. (5% επί του ποσού συνδρομής), καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.
- Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρίζονται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 5279000.
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: τηλ.: 210 8220885.

Τα φύλλα όλων των τευχών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται δωρεάν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: http://www.et.gr - e-mail: webmaster.et@et.gr

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟ 08:00 ΜΕΧΡΙ 13:30

02001882301150020

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004